

Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia Nyhedsbrev nr. 59, 2. februar 2015

Kære læser

Her ser du en lille familie af sangsvaner i Bøgeskov ved Spang Å's udløb.

De fleste sangsvaner hører hjemme i det høje nord, men Danmark er deres foretrukne sted om vinteren - vi huser op mod 70% af den nordøst europæiske bestand. Dansk Ornitologisk Forening (DOF) har haft fugletællere ude i det ganske land. Vi har ikke nået at få resultatet, men gætter på, at vi for tiden huser 40-50.000 sangsvaner.

Også her i kommunen er der mange sangsvaner - ved nytårstid var der samlet 220 på en mark ved Bredstrup Kirkevej. De sover på Rands Fjord.

Husk endelig at sende nyhedsbrevet videre til venner og bekendte - især til dem, der er flittige til at fodre fugle om vinteren.

Fredningsnævnets møde om fredning af Hyby Fælded den 23. januar

Fra Hotel Fredericias lune lokaler og ud på den råkolde Fælded. Øverst til venstre gennemgår fredningschef Birgitte Bang Ingrisch fra DN vores fredningsforslag. Nederst til venstre - fra venstre Naturstyrelsens repræsentant på mødet, Jørgen Heinemeier, Formand for Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, dommer Vagn Kastbjerg og Fredningsnævnets sekretær, Poul Hald Andersen. I

midten fra venstre Birgitte Bang Ingrisch, DN, Carsten Pedersen, Fredericia Kommune og vores vejviser (?). På fotoet nederst til højre, i midten Bodil Sass Jørgensen, Fredericia Kommunes repræsentant i Fredningsnævnet og til højre for hende yderligere en repræsentant for Fredningsnævnet, Flemming Davidsen, udpeget af miljøministeren.

Den 23. januar havde Fredningsnævnet indkaldt til møde om DN's forslag om en sovende fredning af Fælleden, dvs. at fredningen først bliver aktuel, når Forsvaret ikke længere har brug for området.

Efter gennemgangen af forslaget kunne alle ytre sig. Fredericia Kommune er fortsat imod fredningen - man mener, at store dele af området er beskyttet. Garnisonskommandant Susanne Bager var utilfreds med "de restriktioner, fredningen vil betyde for forsvarets brug af Fælleden"! Men det er en misforståelse - forsvaret kan anvende Fælleden helt efter behov med de nyanlæg, der er brug for. Det er en sovende fredning, hvis betingelser først træder i kraft, når og hvis forsvaret ikke længere vil bruge Fælleden. Naturstyrelsen så et muligt problem i fredningsforslagets ønske om, at forsvaret skal fjerne diverse anlæg, hvis det kommer til en fredning. Desuden at store dele af området er beskyttet. Men i øvrigt at området er en naturperle. Endelig udtalte flere borgere sig såvel for som imod fredningen.

DN's opfattelse af den beskyttelse, som er nævnt oven for, er at kommunen i vid udstrækning kan dispensere fra beskyttelsesreglerne, og for nylig har staten dispenseret fra strandbeskyttelseslinjen, og det var tidligere utænkeligt. Ydermere, at den ekstensivt drevne skov ikke er beskyttet mod at blive udsat for renafrift og plantning af granskov - for nu at tage det værste mulige scenario.

Alle har nu mulighed for at indsende skriftlige kommentarer til Fredningsnævnet - inden den 1. marts. DN får tilsendt kommentarerne og kan derefter give svar.

Lad være med at fodre ved voldgrave og søer. Men hvis det skal være, så giv fuglene noget, der duer. Og gør det rigtigt!

Der er ingen tvivl om, at svanerne og ænderne på fotoet forventede at blive fodret. Men det er meget sundere for dem selv at finde føden, og som klimaet havde været frem til midten af januar, ville det have været nemt for dem. Selv i frostperioder er det ikke nødvendigt at fodre fuglene ved vores voldgrave og søer. Fotoet er fra Kongsted.

De fleste børn synes, det er sjovt at fodre ænder og svaner - en gavnlig og i alle tilfælde uskadelig fornøjelse, tænker du måske.

Men drop det tørre brød. Der er ingen næring i brødet, og I forurener vandet, for fuglene får ikke fat i det hele - noget synker til bunds. Og ét kg tørt brød forurener lige så meget som 500 liter kloakvand.

Faktisk er andefodring den vigtigste kilde til forurening af Fredericias voldgrave og søerne i Kongsted. For Korskilde Sø i Erritsø gælder særlige forhold, men også her har andefodring forværret forholdene. Også damme, hvor jægerne fodrer for at kunne nyde godt af en stor bestand af ænder, bliver forurenede.

Forureningen betyder mange alger og uklart vand uden vandplanter og uden det myldrende liv, der ellers ville være i vandet.

Hvis du nu - trods disse manende ord - alligevel vil glæde børn eller børnebørn med at fodre ænder og svaner, så gør sådan:

1. Giv fuglene korn - gerne valset korn (byg, hvede og havre). Det giver bedst næring til ænder, gæs og svaner - hele korn udnytter de knap så godt.
2. Giv kornet til fuglene på land - ikke i vandet. Og giv så kun fuglene det, de kan spise op, inden I går.
3. Overvej at fodre ved Østerstrand eller ved en af vores andre strande. Det er slemt med spildt brød - noget andet og lige så forurenende er det lort, som en stor andebestand sender ud i vandet. Hvis I fodrer ved Lillebælt, slipper vi for forureningen af voldgrave og søer. Lillebælt er ikke helt så nemt at skide til som vores små ferskvande.

Se her Københavns Kommunes folder: [Søens fugle behøver du ikke at fodre](http://www.vanloese.dk/natur/fugle/fodring/Fuglefolder.pdf)
(<http://www.vanloese.dk/natur/fugle/fodring/Fuglefolder.pdf>)

PS. Kommunen har desværre renoveret en platform til andefodring ved en af voldgravene. Det er en rigtig dårlig idé, fordi det forudsætter, at man skal smide foderet ud i vandet

Ingen penge fra Fredericia Kommune til at udrydde vildtlevende mink

Kommunens å-mænd har set mink, men hos kommunen mener man alligevel ikke, at mink udgør noget problem for vores padder, vandfugle mv. Hvilke analyser og vurderinger, der har ført til denne opfattelse, ved vi ikke.

Vi har ikke beviser på, at kommunen rummer masser af mink, for mink er svære at lokalisere. Men flere DN-afdelinger, som har sat fælder ud, fangede langt flere mink, end man havde forventet. Det gælder f.eks. DN Køge, hvor man fangede over 200 mink. Også i Helsingør-området er der gjort uventet store fangster.

Uden penge til SMS-fælder kommer vi ingen vegne. Der er tale om en type fælde, hvorfra der sendes en SMS til fældepasseren, når en mink er fanget. Fælder uden SMS er meget billigere, men skal tilses to gange dagligt. Og det er ikke realistisk at få frivillige fældepassere på de betingelser.

Ingen penge - intet DN Fredericia mink-projekt.

Os og de store rovdyr (hvordan går det mon med ulven i Andkær?)

21,12,14 Store rovdyr trives godt i og ved storbyer, viser undersøgelse

Tegningen er bragt i Fredericia Dagblad/Folkebladet og gengivet med kunstnerens tilladelse.

"Et nyt studie slår fast, at ulve, bjørne og losser er på fremmarch, selvom de i Europa må leve side om side med os mennesker. Det betyder, at rovdyrene ikke behøver uberørte nationalparker for at klare sig godt."

Sådan indleder www.videnskab.dk en artikel fra den 19.12.14 med titlen "Ulve, bjørne og losser trives i det tætbefolkede Europa".

Men ét er hvad rovdyrene kan lide og tolerere, noget andet er, hvad menneskene mener. Ulvemodstanderne lader sig i alle tilfælde ikke berolige, selvom eksperterne fortæller, at risikoen for at blive angrebet af en ulv i Europa er næsten lig 0. Nu har vi fået regler for erstatning for ulves drab på husdyr. Og så må vi se, hvad der videre sker.

I USA oplever man, at Prærieulve (coyoter - noget mindre end ulve) nu spreder sig over hele landet og får revirer i selv store byer. Den historie kan vi lære af: Byboerne var i starten alt for tolerante, og mange fodrede oven i købet prærieulvene - de mistede deres angst for mennesket. Og deres bytte blev i stigende grad menneskets bedste venner - hunde og katte. Også børn er blevet angrebet.

Hvis vores samliv med ulven skal falde heldigt ud, skal ulve jages bort, når de viser sig nær huse og gårde. Og det er nødvendigt at dræbe ulve, som har mistet deres skyhed for os.

PS. Hvem har i de seneste måneder hørt noget til ulven, som huserede i nærheden af Andkær?

For en del år siden søgte jeg efter den sagnomspundne lammegrib på bjerget Uludag nær storbyen Bursa i Tyrkiet. Pludselig mente min 16-årige guide, at vi hellere måtte vende om - han pegede på friske bjørnespor, og sikke nogle kløer! Jeg var enig, men ærgerligt var det. Men et foto måtte jeg have trods guidens nervøsitet.

I Danmark og i resten af Vesteuropa udryddede vi de store rovdyr for hundreder af år siden. Det skete ikke i Tyrkiet og heller ikke i Øst- og Sydeuropa. I Italien ser man ikke så sjældent ulvespor i Roms udkanter - det er der ingen dramatik i. Det kan styrke troen på, at også vi i Danmark kan lære at leve sammen med i alle tilfælde ulven.

Derimod er tanken om vildtlevende bjørne i Danmark bindegalt! Et par lossere kunne vi nok få plads til. Men de finder næppe vej her til.

Ved Kongens Port er der en rådyrveksel på tværs af vejen. Rådyrsporene på begge voldsider er ikke til at tage fejl af. Der er også ofte rævespor at se.

Et rådyr er så absolut ikke et rovdyr, men dog et eksempel på et større dyr, som mange steder lever tæt på os mennesker, og det kan være irriterende, når tulipanerne er spist og køkkenhaven raseret.

Der er ofte rådyr på volden ud for Kongensgade og Dronningensgade og også på skrænterne ned mod Østerstrand, selv i dagtimerne. Det er bl.a. derfor du skal have din hund i snor. "Jamen min Fido kunne da aldrig", tænker du måske. Men alle hunde - store som små - nedstammer fra ulven, og mange af instinkterne lever. På Fælleden finder man hvert år 4-6 rådyr dræbt af hunde.

For ikke så længe siden fik en dåkalv hovedet bidt af i Dyrehaven nord for København. Var ulven nu kommet til Sjælland? DNA-analyser viste, at den skyldige var en hund - og den hund er meget farligere for os end en ulv, for en hund er ikke bange for mennesker.

På rådyrvekslen ved Kongens Port var der også nogle utydelige spor, som jeg mener var afsat af en ræv. De små rovdyr har længe levet tæt på os. Husmåren lidt for tæt, mener visse husejere. Vi ser dem sjældent, for vores pattedyr færdes helst i mørke.

Lad være med at fodre måger og rotter

Man overraskes over gnavernes akrobatiske evner. Var vejen frem til de herlige solsikkekerner mon naboens afskallede mur eller gitteret. Meningen var ellers, at det kun skulle være efeu, der klatrede op. Jeg mener nu ikke, det er en rotte - er det måske en Halsbåndsmus. De skulle være gode til at klatre. Er der en ekspert mellem læserne? (Foto: Inge Møller)

Ud fra overskriften kunne man tro, at vi sidestiller måger med rotter - det gør vi absolut ikke. Vi holder meget af mågerne over byen, men der kan blive for mange af dem. Og det sker, når vi fodrer mågerne.

Lad os holde os til rotterne. Takket være de milde vintre kan rotterne få adskillige kuld unger om året, og kommunen melder om en stigende bestand. Når en bekymret borger sender bud via kommunens hjemmeside, rykker kommunens rottebekæmper ud og lægger gift. Desværre var de elektriske fælder ikke så effektive som håbet - vi har skrevet om dem i et tidligere nyhedsbrev.

Giften dræber sjældent rotterne lige med det samme. De kravler omkring, og er lette ofre for rovfugle, ugler og rovdyr som lækat og brud. Disse bliver så forgiftet, og undersøgelser viser, at mange arter har foruroligende meget gift i kroppen. Flere kommuner er helt gået væk fra at bruge gift uden dørs, idet man er gået over til smæk-fælder. Det burde Fredericia Kommune overveje.

Det mindste, du kan gøre for at holde rotterne væk fra din ejendom, er at lade være med at fodre fuglene på jorden. Du må også sikre dig, at mus og rotter ikke kan klatre op på foderbrættet. Kommunen anbefaler en kant på 5 cm på foderbrættet. Med skam at melde var vores foderbræt ikke i orden på dette punkt. En del foder havnede på jorden, og vi måtte have besøg af rottebekæmperen.

Læs mere på [kommunens hjemmeside \(http://www.fredericia.dk/Borger/Documents/BoligByg/Rotter/J13-1320_fuglefodring_rotter.pdf\)](http://www.fredericia.dk/Borger/Documents/BoligByg/Rotter/J13-1320_fuglefodring_rotter.pdf)

Et marsvin, som ikke ved, at marsvin ikke springer!

Her ser du et foto af en sjælden situation: Et Lillebælt-marsvin i spring over vandet - modtaget fra Inger Ramsing. Foto: Ulrik Ramsing.

Sådan skrev Inger Ramsing efter at have læst januar-nyhedsbrevet, hvor vi kækt skrev, at marsvin ikke springer ud af vandet:

Et meget fint billede af et smukt lille marsvin. Endda med bobølge.

Jeg vil i den forbindelse påpege, at det er ukorrekt, når I skriver, at vore marsvin ikke kan springe ud af vandet. Vi ligger inde med et helt klart foto af en ud-af-vandet-springende lille hval, der ER et marsvin. Fotoet er taget for nogle år siden med tele ude ved oliehavnen. Min mand og en søn plus et par børnebørn var på fisketur.

Min påstand var mest baseret på egne formentlig tusindvis af observationer af marsvin. Jeg har endog være hvalobservatør og sendt observationer til Zoologisk Museum (så kom ikke her!).

Jeg har i Mexico set pukkelhvaler på en snes tons springe helt ud af vandet - og det er endog set i Lillebælt - så at marsvinet fysisk med sine kun 60-75 kg magter det samme, er jeg ikke i tvivl om. Det er bare ikke deres sædvane. Mon det var et Øresvin, Ramsing-familien så. Øresvin ses af og til i Lillebælt - det er en art delfin, og øresvin springer.

Nu var tiden inde til at konsultere eksperterne i Kerteminde, Fjord&Bælt, som forsker i marsvin. Og her fik jeg min skepsis bestyrket: Marsvin springer kun helt ud af vandet, hvis de er trænet til det. I naturen kan de en sjælden gang få en lille smule luft under maven, hvis de bliver meget forskrækkede.

På dette tidspunkt kom der en kuvert fra Inger Ramsing med det lovede foto. Så var det slut med alle spekulationerne - for pokker tage mig, om dyret ikke hopper fint ud af vandet! Og det er et marsvin.

Hvad kan have skræmt marsvinet til at springe - der var ingen hurtigt sejlene både i nærheden? Det er måske OK med nogle ulve på heder og i skove, men marsvinets fjender - hvidhaj og spækhugger - i Lillebælt er vist lidt for meget af det gode!

Tak til Inger Ramsing - det er herligt at høre fra læserne!

Læs her mere om marsvin - og se et marsvin dresseret til at springe
([http://da.wikipedia.org/wiki/Marsvin_\(hval\)](http://da.wikipedia.org/wiki/Marsvin_(hval)))

Se her en pukkelhval - oven i købet fra Lillebælt - som springer ud af vandet
(<http://www.tvsvyd.dk/artikel/249611:VIDEO--MOedte-pukkelhval-i-Lillebaelt>)

Besøg Fjord&Bælt i Kerteminde med børn eller børnebørn og se marsvin helt tæt på (<http://www.fjord-baelt.dk/>)

Korte nyheder

Rørdrum set i Egeskov.

Først i januar så jeg en rørdrum i Egeskov - også andre har set den. Vi kan håbe, den overlever vinteren, så vi

får dens besynderlige og spændende kald at høre til foråret.

Ørneungen hænger stadig på forældrene.

De to voksne ørne sad sammen i et træ på Vejlesiden af Rands Fjord - ungen sad i nærheden. Pludselig fløj en af de voksne hen og satte sig sammen med ungen - tilsyneladende ren idyl! Lidt efter fangede den anden voksne et stort bytte nær kanten - megen basken med vingerne. Oplevet fra fuglehuset den 7.1. - desværre uden teleskop!

Burde ungen ikke være blevet jaget væk for længst - men selvfølgelig, den er jo den førstefødte!

COOP vil fordoble sit øko-salg på fem år.

Dette udspil betragter vi som en god nyhed, og det er ekstra godt, fordi Coops konkurrenter føler sig tvunget til at følge trop. Dit indkøb har vægt - sammen med andre tusindvis af forbrugere kan det føre til, at landbrugets dyrkningsformer ændres. Det økologiske landbrug bruger ikke sprøjtegifte, og det er en afgørende forskel på dette og det traditionelle landbrug. Dvs. at der er flere blomster og insekter og derfor fugle på økologiske marker. Og kørner kommer på græs - også det er af stor betydning for fuglelivet [Se her om Coops planer](#)

http://www.okologi.dk/aktuelt/nyheder/2015/jan/coop-og-oekologisk-landsforening-vil-fordoble-oeko-salg-paa-fem-aar.aspx?utm_source=email&utm_medium=Nyhedsbrev&utm_content=CenterNyhed-3-Titel&utm_campaign=Nyhedsbrev_09_januar_2015

Men her er et spændende forsøg.

Det viser, at det traditionelle landbrug kan reducere mængden af sprøjtegifte. Forudsætningen er, at der bliver sået meget tættere end i dag, idet kornet eller majsens så kan udkonkurrere ukrudtet. [Læs om forsøgene her](#) (<http://www.dr.dk/nyheder/viden/miljoe/fremtidens-groenne-kornmarker-kvaeler-ukrudtet>)

Brat global opvarmning for 55 mio. år siden mindede om i dag.

Det er navnet på en artikel i Videnskab.dk. For så mange år siden var der ingen mennesker på jorden. Kan man så slutte, at vi heller ikke er skyldige i den opvarmning, som finder sted i disse år? Nej, det kan man ikke. [Læs artiklen](#)

(<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/brat-global-opvarmning-55-mio-ar-siden-mindede-om-i-dag>)

Er der emner, du synes, vi skal skrive om?

Så send os en mail - fredericia@dn.dk - eller ring til Ole Klottrup

Tilmelding til DN Fredericias nyhedsbrev kan ske [her](#)
Her kan du også se de tidligere nyhedsbreve.

Mange hilsener fra Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia

Karsten Enggaard, formand og webmaster	tf. 7594 3166
Ole Klottrup, næstformand, tekst og foto	tf. 7593 1717
Meld dig ind i DN på	www.dn.dk

> Følg DN på Facebook

(<http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439>)

> Følg DN Fredericia på Facebook

(<http://www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforening#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening-i-Fredericia/494461143950297?fref=ts>)

Gå ind på vores hjemmeside www.dn.dk/fredericia og se mere om, hvad vi arbejder med her i kommunen.

DN's overordnede hjemmeside finder du her www.dn.dk.

Og er du i tvivl om noget, så ring til Karsten Enggaard på 7594 3166.

> [Afmeld nyhedsbrevet på dn.dk/nyhedsbrev](http://dn.dk/nyhedsbrev)